

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

13.021089

GEMEENTE UTRECHT
INGEKOMEN

22 FEB 2013

Freek

NOTITIE

Gemeente Utrecht, Dienst Stadsontwikkeling Mobiliteit
en Milieu
de heer J.F.A. Krüse
Postbus 8406
3503 RK Utrecht

DATUM: 21 februari 2013
ONS KENMERK: 13-031/13.00214/IngHR
UW KENMERK: opdrachtverlening dd. 21 januari 2013
AUTEUR: drs. ing. I. Hille Ris Lambers
PROJECTLEIDER: drs. ing. I. Hille Ris Lambers
STATUS: versie 1.0
CONTROLE: drs. G.F.J. Smit

Notitie natuurwaardenonderzoek Teun de Jagerdreef

De Gemeente Utrecht is voornemens om aan de Teun de Jagerdreef in de wijk Overvecht in Utrecht bestaande schoolgebouwen te slopen en een nieuw multifunctioneel kindercluster (met buitenschoolse opvang, kinderopvang en een buurthuis) te realiseren. Voor de voorziene ontwikkeling wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Bureau Waardenburg heeft op basis van bronnenonderzoek en een veldbezoek op 29 januari 2013 de eventuele effecten van de geplande werkzaamheden in het kader van de herbestemming beoordeeld in het kader van de Flora- en faunawet (Ffwet).

Inleiding, plangebied en werkzaamheden

Het plangebied ligt binnen het stedelijk gebied van Utrecht in het zuidoosten van de wijk Overvecht. Het plangebied ligt in het Spoorzoompark. Het plangebied heeft een oppervlakte van 3,8 ha en wordt begrensd door de Van Brammendreef-Teun de Jagerdreef, de spoorlijn Utrecht-Hilversum en het verlengde van de Suze Noiretdreef. In het plangebied staan meerdere panden van de openbare basisschool Overvecht. Ook staan er gymlokalen en een omheind openbaar speelveld. Het plangebied heeft verder een vrij open karakter (gazon met solitaire bomen). Aan de zijde van het spoor ligt een watergang.

De Gemeente Utrecht heeft in een zogenaamde 'bouwenvelop' (Gemeente Utrecht, 2012) randvoorwaarden en eisen opgesteld voor de ontwikkeling van het kindercluster. In figuur 1 is het plangebied weergegeven.

De nieuwe accommodatie zal gebouwd worden aan de noordzijde van het plangebied. Het te bebouwen oppervlak wordt aan die zijde groter, mogelijk tot in de waterpartij waardoor vergraving daarvan nodig is. Voor de schoolgebouwen van de Basisschool Overvecht is sloop voorzien.

Ten behoeve van de bouw van het kindercluster zijn de volgende ingrepen voorzien:

- sloop van schoolgebouwen;
- kap van bomen /beplanting op de plekken waar dat nodig is op grond van de geplande werkzaamheden;
- verwijderen bestrating;
- bouw van het nieuwe gebouw aan de noordoostelijk zijde van het plangebied;
- dempen van een klein deel van de watergang;
- aanbrengen van nieuwe verharding/bestrating rondom het nieuwe gebouw;
- aanbrengen van beplanting rondom het nieuwe gebouw.

Bij de werkzaamheden zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet¹. Bureau Waardenburg heeft in dit kader begin 2013 een quick scan naar de betekenis van het plangebied voor beschermde soorten uitgevoerd.

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Beschermde soorten op basis van de Flora- en faunawet zijn in vier beschermingscategorieën te onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor vogels of soorten van Tabel 2 of 3 geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

Bouwenvelop Kindercluster Teun de Jagerdreef, juni 2012 7

Figuur 1. Ligging plangebied (bron: Gemeente Utrecht, 2012).

Methodiek

Het plangebied is op 29 januari 2013 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten: groeiplaatsen (muur)flora, zicht- en geluidswaarnemingen fauna, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, verblijfplaatsen, uitwerpselen, haren, etc. Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de omgeving voorkomende beschermde soorten.

Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn online beschikbare bronnen geraadpleegd, waaronder de NDFF (www.telmee.nl, www.waarneming.nl) en de parate gebiedskennis bij medewerkers van Bureau Waardenburg.

Resultaten

Planten

In het plangebied staan diverse typen vegetatie: solitaire bomen, hagen, struweel en gazon. De opgaande bomen (berk, es, eik, taxus) hebben verschillende leeftijden; de oudste bomen zijn vermoedelijk tussen de 25-30 jaar oud. Langs de waterplas staat een smalle strook oevervegetatie (voornamelijk liesgras).

In een straatkolk aan de Van Brammendreef net buiten het plangebied is in 2011 een groeiplaats van een tongvaren aangetroffen (Brekelmans, 2011).

Binnen het plangebied in de gazons en tussen het struweel zijn uitsluitend algemeen voorkomende en onbeschermde plantensoorten vastgesteld zoals braam, klimop en diverse klaversoorten. Tongvarens of andere strikt beschermde plantensoorten ontbreken in het plangebied. Op grond van het ontbreken van geschikte groeiplaatsen en het gevoerde parkbeheer (onder andere het frequent maaien van het gazon) wordt het voorkomen van strikt beschermde plantensoorten uitgesloten.

Ongewervelden

Niet aan de orde: beschermde soorten zijn niet vastgesteld en kunnen worden uitgesloten op basis van terreinkenmerken en verspreiding in de regio.

Vissen

Ten tijde van het veldbezoek kon de watergang niet onderzocht worden op het voorkomen van beschermde vissoorten vanwege de aanwezige laag ijs. Van de betreffende watergang is het voorkomen van bittervoorn bekend (mond. med. F. Brekelmans). Ook voor kleine modderkruiper komt geschikt habitat voor. Het voorkomen van andere strikt beschermde vissoorten is uitgesloten.

Amfibieën

De watergang in het plangebied is geschikt als voortplantingswater voor de bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Strikt beschermde soorten amfibieën kunnen op grond van het ontbreken van geschikt habitat en ontbreken van waarnemingen uit het plangebied uitgesloten worden (Brekelmans *et al.*, 2010, waarneming.nl, telmee.nl).

Delen van het plangebied zullen ook als landbiotoop door deze licht beschermde soorten amfibieën gebruikt worden. Alle genoemde soorten betreffen *algemene* beschermde soorten (Ffwet Tabel 1) waarvoor een vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Reptielen

Door de aanwezigheid van waterpartijen, bosjes, oever, ruig grasland en dergelijke is het plangebied geschikt als onderdeel van het leefgebied van de ringslang. Zwervende dieren uit de populatie in het poldergebied ten noorden van Overvecht zouden via de groenstructuren incidenteel in het plangebied kunnen voorkomen. Het plangebied vormt echter geen vast leefgebied voor een populatie ringslangen. Vaste rust- en verblijfplaatsen voor ringslangen ontbreken.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats²

Tijdens het veldbezoek bleek dat de schoolgebouwen met plat dak geen geschikte broedgelegenheid bieden aan huismus en gierzwaluw. Ook in de beplanting in het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van andere soorten waargenomen. Het voorkomen van vogels met een jaarrond beschermd nest is uitgesloten.

Voor een klein aantal andere soorten broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd is, kan de beplanting een (beperkte) betekenis hebben als broedplaats, bijvoorbeeld voor merel, tijtjaf, winterkoning, heggemus en houtduif (zie foto's). Ten tijde van het veldbezoek was in een boom aan de oostzijde van het hoofdgebouw van de basisschool een eksternest met eksters aanwezig.

Grondgebonden zoogdieren

Uitsluitend enkele algemene Ffwet Tabel 1 soorten kunnen in het parkje voorkomen, zoals de egel, mol, huisspitsmuis en bosmuis. Voor eekhoorn, de enige strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoort die regelmatig binnen het stedelijk gebied van Utrecht voorkomt (waarneming.nl), ontbreken laan- en parkbeplanting met een belangrijk aandeel naaldbomen als voedselbron. Andere strikt beschermde (Ffwet Tabel 2/3) soorten grondgebonden zoogdieren zijn evenmin bekend uit dit deel van Utrecht (Brekelmans *et al.*, 2010) en worden uitgesloten.

Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied komen diverse soorten vleermuizen voor: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Boven waterpartijen in dit deel van de stad zijn ook foeragerende watervleermuizen waargenomen (Brekelmans, 2011, Brekelmans *et al.*, 2010, waarneming.nl). De opgaande bomen in het plangebied bieden vleermuizen geen potentiële geschikte holten; holten ontbreken omdat de bomen nog relatief jong zijn. Voor boombewonende soorten heeft de beplanting dus geen betekenis als vaste rust- en verblijfplaats. Het gehele plangebied heeft betekenis als plek om te foerageren; de bomen, het struweel en de oevers van de watergang bieden geschikte foerageerplekken. Voor populaties vleermuizen uit de directe omgeving vormt het parkje en de rest van het Spoorzoompark met zijn groene inrichting een wezenlijk deel van foerageergebied en bij inventarisaties (Jansen, 2009, Brekelmans, 2011) is bevestigd dat het plangebied door vleermuizen als foerageergebied wordt gebruikt.

De schoolgebouwen zijn voor zover mogelijk geïnspecteerd op het voorkomen van afstaande dakbetimmeringen, spleten, nissen en andere uitsparingen.

Het gebouwte centraal in het plangebied met één bouwlaag heeft dakbetimmeringen die nauwelijks afstaan van de muren. Vleermuizen hebben in dit gebouw vermoedelijk geen toegang tot eventueel achterliggende ruimten. De andere gebouwen van de school hebben meerdere bouwlagen en zijn groter. Tijdens het veldbezoek kon niet gecontroleerd worden of er kieren en spleten voorkomen zonder specifieke hulpmiddelen (ladders en boomcamera's). Van beneden af gezien, lijken betimmeringen vleermuizen

² Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

verblijfplaatsen te kunnen bieden. Het kan dus niet worden uitgesloten dat het gebouw vaste verblijfplaatsen biedt aan gebouwbewonende vleermuizen (Ffwet Tabel 3: alle soorten strikt beschermd). Op grond van het type gebouw en aanwezig habitat zou het schoolgebouw kraamkolonies, zomerverblijfplaatsen, paarplaatsen en overwinteringsplekken kunnen bieden aan gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger (Brekelmans *et al.*, 2010).

Effecten

Als gevolg van de bouw van het kindercluster kunnen effecten op vleermuizen en algemeen voorkomende broedvogels aan de orde zijn.

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen en nesten van enkele *algemene* beschermde soorten (Ffwet Tabel 1 en broedvogels waarvan de nesten *niet* jaarrond beschermd zijn) bedreigd of vernietigd worden, met name door het verwijderen van de struweel rondom de gebouwen.

Door het slopen van het schoolgebouw aan de noordoostelijke zijde van het plangebied kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan.

De betekenis van het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen neemt als gevolg van de ontwikkeling niet af; het te kappen deel van de beplanting vormt geen wezenlijk onderdeel van het foerageergebied, maar slechts een zeer beperkt deel. Bovendien neemt het totale oppervlak bebouwing niet of nauwelijks toe (het centrale schoolgebouw verdwijnt en er vindt daar geen herbouw plaats). Het plangebied behoudt daardoor in de nieuwe situatie dezelfde oppervlakte aan groen/beplanting.

Als gekozen wordt voor een te bebouwen oppervlakte tot in de watergang, kan dit effecten hebben op bittervoorn en kleine modderkruiper.

Indien de randvoorwaarden worden opgevolgd, zijn effecten uit te sluiten.

Conclusie en randvoorwaarden

De aanwezigheid van beschermde soorten vormt geen belemmering voor sloop van de bestaande school en nieuwbouw van een multifunctionele accommodatie aan de Teun de Jagerdreef, mits:

- het hoofdgebouw nader onderzocht wordt op vleermuizen. Dit onderzoek omvat enkele veldbezoeken in de periode mei t/m september;
- aanbevelingen die uit het vleermuisonderzoek volgen worden opgevolgd (bijvoorbeeld het tijdig ongeschikt maken van het gebouw als verblijfplaats en het bieden van alternatieve behuizing voor vleermuizen);
- bij herinrichting geen extra verlichting aan te brengen aan de parkzijde (dit hindert foeragerende vleermuizen).
- beplanting binnen het ingreepgebied voor half februari wordt verwijderd, om te voorkomen dat er broedvogels als ekster of houtduif gaan nestelen;
- eventuele vergraving van de watergang buiten de kwetsbare periode van (mogelijk) aanwezige (licht) beschermde vissen en amfibieën wordt uitgevoerd (buiten de periode april-juli).

Bij eventuele vergraving van de watergang heeft het de voorkeur deze van een natuurlijke oever te voorzien.

Literatuur

Brekelmans, F.L.A., S. Vleeming, P.H.N. Boddeke, G. Hoefsloot, J. van Zundert, J.W. de Jong, 2010. Beschermde flora en fauna Utrecht. Een overzicht van beschermde soorten flora en fauna op basis van een gemeentebrede quickscan. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Brekelmans, F.L.A., 2011. Beschermde soorten rond de Camera Obscuradreef in Overvecht. Onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Gemeente Utrecht, 2012. Bouwenvelop Kindercluster Teun de Jagerdreef, juni 2012.

Jansen, E.A., 2009. Vleermuizen in de wijk Overvecht. Voorkomen, functies en waarden. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met I. Hille Ris Lambers.

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
drs. G.F.J. Smit

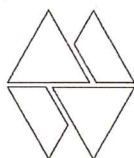
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Utrecht

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

Fotobijlage (foto's gemaakt op 29 januari 2013)

Foto van centraal gelegen gebouw van de OBS Overvecht. Het gebouw lijkt vleermuizen geen verblijfplaatsen te kunnen bieden.

Foto van het hoofdgebouw van de OBS Overvecht. Het gebouw biedt vleermuizen potentiële verblijfplaatsen.